

De Nederlandsche dagblad-pers en de zegel-belasting.

Men zal zich herinneren, dat in de laatste dagen van het burgerzinnig ministerie, ook de vraag ter sprake kwam en herhaalde malen door de Nederlandsche dagbladders behandeld werd, van hetgeen van den kant der regering kon en behoorde gedaan te worden, ten einde onze journalistiek uit den gedrukten toestand te verlossen, die haar verhindert zich tot de hoogte op te heffen, op welke in andere constitutionele landen de pers zich bevindt. Men zal zich tevens herinneren, dat de Tweede Kamer zich destijds de belangen der Nederlandsche dagbladen aantrok en op een vrijzinniger en minder fiscaal stelsel van de zijde der regering aandrang. Men zal zich, eindelijk, herinneren, hoe weinig de antwoorden van den toenmaligen minister van Binnenlandsche Zaken geschikt waren, dit regtmatig verzoek te bevredigen, en met welk eene algemeene afkeuring de pers zijne onvoldoende toezeggingen ontving.

Echter had de klagt der dagbladen geenszins eene zoo terugstootende ontvangst verdiend. Het aanzoek was even bescheiden als billijk. De Nederlandsche dagblad-pers verzocht geene gunsten maar regt. Zij erkende, dat, in den tegenwoordigen stand van zaken, de zegel-belasting niet kon gemist worden, dat, zoo belastingen afgeschafft werden, er waren die behoorden voor te gaan. Zij erkende de noodzakelijkheid, zij toonde zich bereidwillig, om, waar zoo vele takken van bedrijvigheid, haren cijns aan de schatkist opbrengen moesten, ook van dezen tak van bedrijvigheid, een gedeelte aan den fiscus te doen toevloeden. Maar zij wees tevens met nadruk aan, dat men ook hier met redelijkheid belasten moet, en dat, waar de druk zoo zwaar weegt, dat de gezonde ontwikkeling er door gestuit en belet wordt, de grens van het met redelijkheid belasten reeds overtreden is. Zij wees tevens aan, dat, zelfs uit het gezichtspunt van het belang der schatkist, geredeneerd, het bovenmatig belasten der dagbladen eene ongerijmdheid is, doordien men, de voortgaande beweging en ontwikkeling der dagbladen onmogelijk makende, tevens de belasting onproductiever maakt, dan zij natuurlijkerwijze zijn zou, wanneer zij, op een matig bedrag gesteld, het meerder debiet en de grootere uitbreiding der dagbladen niet in den weg stond. Het bekende gezegde, dat het de belasting is, die de belasting doodt, is hier volkomen van toepassing, want er is geen twiffel aan of hetgeen de schatkist aanvankelijk bij eene vermindering der zegel-belasting te kort kwam, zou weldra, en door het ontstaan van nieuwe bladen, en door de uitbreiding en het meerder vertier der bestaande bladen, meer dan vergoed worden.

Onder het tegenwoordig ministerie is deze aangelogenheid, voor zoover wij ons herinneren, niet weder ter sprake gebragt. Men kon dan ook niet vergen, dat bij zulk eene zee van bemoeijingen, een pas opgetreden be-

stuur, zich terstond, voor alles anders, met dit onderwerp zou bezig houden. Dit moet ons echter niet beletten, het onderwerp aan de orde te houden, en het is daarom, dat wij er thans weder de aandacht op vestigen.

Eene goed ontwikkelde en met juistheid aan de behoeften des publieks beantwoordende pers, is in een constitutioneel land een onmisbaar vereischte. De dagbladen zijn de oogen, de ooren en de mond, waarmede het publiek ziet, hoort en spreekt. De dagbladders is een der bestanddeelen van den constitutionelen regerings-vorm; eene tribune, die dagelijks voor het publiek open staat, de voortzetting en aanvulling der parlementaire discussie buiten het parlement. Maar bovenal is eene goed geconstitueerde en ontwikkelde dagbladders noodig in een klein land, welks letterkundige bedrijvigheid zich niet buiten den engen kring zijner grenzen uitstrekt, en waar vele vakken van letterkundigen, wetenschappelijken en artistischen aard niet of zeer onvolledig bewerkt worden, omdat de kring voor welke men zou moeten werken te klein is, om de zekerheid van het welslagen der onderneming, aan hen die zich aan die studiën zouden willen wijden, op den duur te waarborgen. Eene welgevestigde bloeiende journalistiek zou voor al deze nu kwijnende of geheel braak liggende onderwerpen van studie, eene zekere en gereede gelegenheid aanbieden. Het is naar ons inzicht altijd een gebrek en eene onjuiste opvatting zijner roeping, wanneer een dagblad zich uitsluitend, of met zeer gepro- nonceerde voorkeur, op het politiek terrein beweegt. Een dagblad moet niet slechts het voertuig zijn, dat politieke kennis en wetenschap onder het publiek verspreidt; het moet aan geen vak van kennis vreemd blijven; het moet trachten den zin des publieks ook voor andere takken van kunst en wetenschap op te wekken en levendig te houden; het moet eene encyclopedie zijn; een beknopt doch volledig en wel bewerkt overzicht, van hetgeen dagelijks wetenswaardig voor den menschelijken geest voorvalt. Zal het dagblad waarlijk een orgaan der publieke opinie en van het publiek leven des volks zijn, zoo behoort ook al de bedrijvigheid van het volksleven, niet slechts zijne politieke strekking en streven, maar al zijn willen en doen in kunst en wetenschap, op het stoffelijk en op het geestelijk gebied, in het blad afgespiegeld te zijn. En niet slechts afspiegeling moet het blad geven, maar het moet kritiek leveren; kritiek op het gebied van kunst, van letteren, van wetenschap, van stoffelijke ontwikkeling, zoowel als op het gebied der staatkunde. Het moet oordeelen, toetsen en beproeven; aantonen wat goed, wat verkeerd is; wijzen waarin wij anderen, waarin anderen ons vooruit zijn.

In landen waar de wetenschappelijke en letterkundige bedrijvigheid zeer groot is; waar voor verschillende vakken en onderdeelen van studiën, steeds een genoegzaam afzonderlijk publiek te vinden is, is de zamentrekking van al het wetenswaardige en belangrijke in één punt, minder nood-

wendig. Voor het speciale vak rigt men een speciaal orgaan op. Maar in een land als het onze, waar het personeel der toehoorders te gering in aantal is om een voldoende gehoor voor elke specialiteit te vormen, moet een groot deel van de intellectuele bedrijvigheid, van het niet-politieke volksleven, ten zij men alle ontwikkeling op dit gebied opgeve, zich in de dagbladen zoeken te uiten. In het dagblad alleen kan men eene tribune oprigten om het publiek toe te spreken, omdat de dagbladders bij ons de eenige is die inderdaad een publiek heeft. Vergelijkt men evenwel de Nederlandsche dagbladen met die van andere constitutionele staten — ja zelfs met enkele Duitse dagbladen — zoo valt het terstond in het oog, hoe nietig, schraal en onbeduidend, hoe onbehagelijk van vorm en inhoud, de Nederlandsche journalistiek is. Hetgeen onder de rubriek Binnen- of Buitenlandsche berigten voorkomt, is meestal een, tamelijk slordig en onvolledig, uit allerlei vreemde en inlandsche bladen zamengeschrapt, mengelmoes van ongeloofelijke, onware of onbelangrijke nieuwtjes. Eigene correspondenten hebben onze couranten niet; wanneer men eens twee- of drie-malen 's jaars met eene *Particuliere Correspondentie* kan pronken, meent men zich reeds bijzonder uitgesloofd te hebben. Verwonder u hierover niet, geachte lezer. Om u goede correspondentie-artikelen voor te leggen, zouden wij ons goede correspondenten moeten aanschaffen, maar goede correspondenten kosten goed geld; wij zouden dan eene extra-vrijwillige bijdrage uit uwe beurs moeten vorderen en daar, dank zij de zegelbelasting, het blad u toch al duur genoeg te staan komt, zoudt gij waarschijnlijk verkiezen liever de goede correspondentie, dan uw goed geld te verliezen. Van de taal en stijl der Nederlandsche dagbladen zwijgen wij liefst; het is een feit, dat sinds jaren en dagen onze couranten de ijverigste en aanhoudendste stijl- en taalbedervers en verknoeijsers geweest zijn, die de ergste vijand der Nederlandsche litteratuur slechts wenschen kon; een Nederlandsch dagblad-artikel is een model van kakographie. Maar wat wilt gij? De Moloch der schatkist verslindt een zoo groot gedeelte van het kapitaal des blads, dat men er tegen opziet het blad goed in te rigten, zoodra het goed inrigten synoniem is, met meer geld aan het blad ten koste te leggen.

Wetenschappelijk nieuws, kunst-nieuws, litterarische en artistieke kritiek zijn geheel onontgonnen mijnen in de Nederlandsche dagblad-pers. Tusschen beide laat men door eenen zetschipper een artikeltje over een beroemd koordendanser of een aantrekkelijk honden- en apen-spel zamenflansen; bij eene kermis of andere feestelijke gelegenheid stuurt men wel eens een soort van commedie-geur uit, die dan een magen-gees-verbaal opmaakt, van al het ge- zien en gehoord heeft. Men moet zien en hooren, of wel een enthousiastisch debitant zendt uit eigene beweging eene beschouwing in, waarin meer goede bedoeling dan talent door-

straalt, — maar vaste en juiste kritiek, toetsing aan beginselen, waarbij een man die de zaak meester is, het oordeel des publieks leidt en voorlicht, hiervan is in onze dagbladpers geen spoor te vinden. Onze dagbladen hebben tot nu toe uitsluitend de mijn der politiek geëxploiteerd; alle andere onderwerpen van het volksleven zijn aan zich zelve overgelaten; en toch kan een volk met politiek alléén zijn intellectueel bestaan niet voeden; ook voor kunst, voor wetenschap, voor letteren, voor al wat tot het gebied van den menschelijken geest behoort, behoort ook eene publieke opinie te bestaan, een publiek orgaan, een brandpunt, dat de verspreide meeningen verzamelt, juister en zuiverder teruggeeft.

Wij zullen niet beweren, dat de drukkende zegel-belasting alléén de oorzaak van de minderheid en onvolmaaktheid der Nederlandsche dagbladpers is. Maar zij is eene der hoofdoorzaken. Al heeft zij de Nederlandsche dagbladen niet slechter gemaakt, dan zij waren, zij heeft belet dat zij beter werden. Elk die eene Nederlandsche courant naast een Belgisch, Fransch of Engelsch dagblad legt, ziet hoezeer de Nederlandsche courant ten achteren is; maar hij ziet tevens, dat, bij eenen zoo zwaren druk, het blad onmogelijk kan zijn, kan worden, wat het Belgische, Fransche of Engelsche blad is. Er is in al onze dagbladen een zichtbaar streven, een angstige drang, om binnen een zeer klein bestek zooveel mogelijk zamen te dringen. Hetgeen er in moet — b. v. de schapen en varkens die morgen verkocht worden — gaat voor; al het andere moet maar zien, hoe het best teregt komt. Is er ergens eene revolutie uitgebarsten, de revolutie moet tot morgen wachten; wij hebben geene plaats, voor niet ééne enkele revolutie, meer beschikbaar; de schapen en varkens hebben alles ingenomen.

Inderdaad, hierin moet verandering komen. Dagbladen zijn in onzen tijd en bij onze instellingen, voorwerpen niet van weelde, maar van dagelijksche behoefte. Het publiek heeft recht goede dagbladen te eischen; dagbladen die dagelijks getrouw het volksleven in al zijne rigtingen afspiegelen; die talent aan kennis paren en met oordeel weten te scheiden en te onderscheiden. Maar zulke dagbladen verkrijgt men nimmer, wanneer men, met het argument der gapende schatkist gewapend, er steeds op uit is, van weinig veel te schrappen.

Wij bevelen de zaak der Nederlandsche journalistiek aan de zorg en aandacht van regering en vertegenwoordiging ten sterkste aan.

Buitenslandsche berigten.

DUITSCHLAND.

Frankfort, 26 sept. Niet zonder bezwaar neemt men, dat de permanente commissie der Keurhessische kamer, bij missive van den 24sten dezer, door den heer Hassenpflug is uitgenoodigd een bijeenkomst der ministers mede bij te wonen, die morgen zal gehouden worden, om gemeenschappelijk te beraadslagen nopens de maatregelen, in het belang des lands te nemen. Ten zelfden tijde heeft de heer Hassenpflug, in zijne hoedanigheid van minister van Financiën, aan de generale administratie der schatkist aangeschreven, voor 'shands alle verdere uitbetalingen te staken.

In de Nassausche kamer, die gisteren hare zittingen weder hervat heeft, werd door den minister van Financiën eene mededeeling gedaan, nopens het budget van 1850, de uitgaven voor dit loopende jaar zullen reeds 4 miljoen bedragen, invoege er een

tekort van 133,000 fl. zal ontstaan, waarbij nog komt het tekort van 1849, ten bedrage van 1,443,379. — In deze zitting heeft de Kamer eenstemmig hare goedkeuring uitgedrukt, betreffende de loffelijke houding des Keurhessischen volks, in de tegenwoordige moeilijke omstandigheden.

In eene geheime zitting der Badensche kamer is door de regering de vertrouwelijke mededeeling gedaan, dat geene Badensche troepen meer naar Pruisen zullen verplaatst worden. Daarentegen zal een gedeelte der Pruisische troepen aldaar eene andere bestemming ontvangen. Waarheen deze alsnu zullen gezonden worden, hieromtrent is nog niets met zekerheid bekend. Men vermoedt, dat zij een observatiekorps aan de Keurhessische grenzen zullen vormen.

Frankfort, 27 sept. Het gerucht, dat het ministerie Hassenpflug binnen kort zoude vervangen worden, alhoewel de Keurhessische staatkunde in de Duitsche quaestie daardoor geene verandering zoude ondergaan, wordt in sommige goed onderriete kringen herhaald. De voormalige Keurhessische minister v. Lepel, en de voormalige staatsraad Schiffer zijn, op uitnoodiging van den Keurvorst, te Hanau aangekomen.

De Grootheetogelijk Hessische Tweede Kamer heeft gisteren avond, na eene discussie, welke twee dagen geduurd heeft, de beraadslagingen over het voorstel van Lehne, tot weigering der belastingen, gesloten. De stemming zal heden plaats hebben. De constitutionele minderheid heeft ernstig tegen het nemen van zulk een besluit gewaarschuwd; zij vestigde de aandacht daarop, dat een zeer groot deel der bevolking, namelijk zij die iets te verliezen hadden, de regering tegen de democratische partij zoude ondersteunen; het was buitendien gevaarlijk om de regering moedwillig tot het nemen van maatregelen van geweld te noodzaken. De ministers beweerden, dat alle beschuldigingen wegens schending der constitutie alléénlijk door partijgeest waren uitgelokt; eene weigering tot inning der belastingen konde er slechts toe leiden, om de rust van het land in gevaar te brengen en de regering tot het nemen van ernstige maatregelen te nopen.

Darmstadt, 27 sept. Heden middag te 1 ure werd onze landdag onthouden; eene gebeurtenis, welke wel is waar te gemoet gezien werd, maar niet zoo spoedig. De zaak werd door een stichtelijk voorspel voorafgegaan, namelijk door een protokol van den beruchten H. Muller te Mainz, dat door het ministerie aan de Tweede Kamer werd medegedeeld en eene onstuimige discussie veroorzaakte. Hierop volgde de beraadslaging over het voorstel tot verlenging van de financiële wet en over dat van Mainz betreffende het schenden van de grondwet door de regering. Het eerste werd met 39 tegen 10 stemmen verworpen, en ook het verlangen der regering om de financiële wet tot het laatste kwartaal van 1850 te verlengen, werd met 45 tegen 4 stemmen afgewezen. Daarentegen werd het voorstel om het verlof tot het innen der belastingen in de tegenwoordige omstandigheden niet te verleenen, met 38 tegen 11 stemmen aangenomen; voor het voorstel van het comité, dat de Tweede Kamer zich zoude verklaren tegen het stelsel van den afgetreden minister Jaup en van het tegenwoordige kabinet betreffende het niet achten der artt. 67 en 68 der constitutie, waren 42 tegen 7 stemmen. Na deze besluiten las de minister president v. Dalwigk het besluit tot ontbinding der Kamers en tot verkiezing van nieuwe voorzitters. Dadelijk daarop verwijderde zich het ministerie. De voorzitter Mohr hield nog eene korte toespraak tot zijne voormalige medeleden. Alles ging zeer rustig toe en zelfs op de galerij bleef het kalm. Ook in de Eerste Kamer werd te midden der beraadslaging het besluit ter ontbinding voorgelezen.

Berlijn, 26 sept. Nadat de minister van Buitenslandsche zaken gisteren was teruggekeerd, heeft heden een kabinetsraad onder het voorzitterschap des konings plaats gehad. Naar men verneemt had de zeldzame hoofdzakelijk betrekking op de Hessische aangelegenheden. Naar alles wat men van de denkwijze van het ministerie in dit opzigt hoort, schijnt men tot ernstige maatregelen te zullen overgaan, vooral, daar eergisteren eene dépêche uit Wenen ontvangen is, waarin Oostenrijk het voorstel betreffende de vrije conferentiën van de hand wijst. Deze daadzak; vereenigd met de handelwijze van den zoogenaamden bondsdag in de Hessische aangelegenheid, heeft de Pruisische regering erdelyk overtuigd dat Oostenrijk alles aanwendt, om den bondsdag zijnen onden invloed te verzekeren en zoopende, door Pruisen te vernederen, al den invloed eener groote mogendheid in Duitschland te erlangen. Indien Pruisen nu nog langer mogt dralen, dan zou het nog meer verliezen van de sympathie en het vertrouwen, welke het, in weerswil van eene slechte politiek in de Duitsche landen nog in volle mate bezit. De zoogenaamde bondsdag heeft Beijeren, Hanover en Lippe uitgenoodigd om de orde in Keurhessen te herstellen, wanneer de heer Hassenpflug daarin niet mogt slagen. Toen zulks eenige dagen geleden hier werd vernomen, is onmiddellijk order gegeven om eene van de divisieën, die onder bevel van den Prins van Pruisen slaan, marschvaardig te maken. De bedoelde divisie wordt in en rondom Paderborn, onder den luit. generaal v. Tietzen geconcentreerd. Pruisen zal geen Groot-Duitsche interventie terstond door de bezetting van de door Hessen loopende militaire wegen beaantwoorden.

BELGIE.

Brussel, 28 sept. De meer omstandige Berigten die wij heden uit Parijs ontvangen, omtrent de zitting der permanente commissie der Wetgevende Vergadering, die 11. donderdag gehouden is en waar het warm zoude toegaan, is de onbeduidendste geweest van alle die sinds de prorogatie hebben plaats gehad. Zij heeft ter naauwernood een half uur geduurd en geen minister is daarbij geroepen om interpellatiën aan te hooren. Er heerscht dus overal groote kalmte.

Een der in het oog loopendste feiten van het oogenblik is het vertrouwen waarin men op het Elysée verkeert.

De President, dus schrijft men, is zoo zeker van zijne herkiezing, dat hij er weinig belang in stelt of de vergadering den duur van zijn gezag zal verlengen. Dit verklaart de afkeuring die het artikel van het Bulletin de Paris is te beurt gevallen.

Niettemin blijft de drukpers zich met dat artikel bezig houden. Men verzekert dat dit eene soort van list is, van den kant der legitimistische bladen, die er niet ontevreden over zijn dat het bonapartistische manifest eenige afleiding is komen geven aan den verkeerden indruk, door het manifest van Wiesbaden veroorzaakt. Zij spreken dus veel over het artikel van het Bulletin, opdat men des te minder van de circulaire Barthelemy spreke.

De wapenschouwing, of liever de wapenschouwingen van Versailles, maken insgelijks het onderwerp uit der aanmerkingen van de dagbladen. Het militaire feest, dat door den gezant van Nepaul werd bijgewoond, was inderdaad slechts het voorspel van eene reeks van wapenschouwingen, die de President in dezelfde stad zal houden. Donderdag heeft de tweede plaats gehad en al de troepen van het garnizoen van Parijs en de omstreken, zullen aldus beurtten, in het veld van Satory bijeen geroepen worden, om door den President der Republiek te worden geïnspecteerd. Men kan nagaan, dat daarover veel gepraat wordt, vooral na de Vergadering afwezig is en de zeldzaamheid van genig nieuws de aandacht doet vestigen op de geringste voorvallen.

Het Bulletin de Paris zegt thans dat de heer de Persigny eene zending heeft naar Londen; het voegt er echter niet bij van welken aard die zending is.

De verplichte onderteekening der dagblad-artikelen blijft steeds het onderwerp van de hevigste kritiek der bladen van alle kleuren; in plaats echter, dat zij de gevolgen dier bespottelijke wetsbepaling, in de praktijk minder bezwarend trachten te maken, schijnen zij, met verwonderlijke inconsequentie, er genoege in te vinden haar te verzwaren. Welk is het gevolg dier betreurenswaardige bepaling voor de drukpers? Dat zij aan elk dagblad zijn collectief karakter, zijne zedelijke eenheid ontnéemt, en daarvan te maken de personificatie der bijzondere gevoelens van den schrijver van ieder artikel. Die bepaling van het karakter eens dagblads is ten eenmale valsch, en moet ten gevolge hebben, dat aan de drukpers een gedeelte van haar gezag en van haren invloed wordt ontnomen. Wat doet nu de Parijsche dagbladen? In plaats van zich te bepalen bij de uitvoering der wetsbepaling, door wederkeerig, tegenover elkander, in bunne discussiën, het aan ieder dagblad eigen karakter, dat van een zedelijk wezen hetwelk eene partij, eene opinie vertegenwoordigt, te handhaven, zijn zij van den eersten dag af begonnen eene personeele polemiek te voeren. De Evénement, bij voorbeeld, voert geene discussiën meer met de Pouvoir, maar met den heer Granier de Cassagnac, die, van zijnen kant slechts den heer Paul Meurice beantwoordt; de Ordre valt de Union vers niet meer aan, maar zij stelt zich partij tegen den heer Feuilleto, die, op zijne beurt weder den heer Chambolle hekelt, en even zoo de andere, zoodat er thans geene discussie meer bestaat tusschen dagblad en dagblad, dat is tusschen opinie en opinie, maar alléén eene polemiek tusschen dagbladschrijver en dagbladschrijver. Dit noemen wij de wet drakkender maken dan zij is, doch dit is geheel en al de verkiezing der schrijvers, die echter hunne stemmen tegen de wet verheffen. Zij hadden alles in het werk behooren te stellen om de strekking daartan voor het publiek; zoo minz oonaangenaam als mogelijk was, te maken; maar zij schijnen er daarentegen genoege in te vinden haar te verergeren. Zij moeten zich dus ook niet beklagen. De berigten uit Rome ontvangen door den nuntius te Parijs, melden, naar men verzekert, dat het geschil tusschen den Heiligen Stoel en het hof van Turijn eerder van ernstiger aard wordt dan tot een schikking te komen. Zoo als gemakkelijk te voorzien was, heeft het gebeurde met den aartsbisschop van Cagliari, hetwelk bij dat van den aartsbisschop van Turijn kwam, de zaken grootelijks verwickeld. Zoodra men te Rome kennis heeft bekomen van de gebeurtenissen op het eiland Sardinië, is de raad van kardinalen onder voorzitterschap van Pius IX bijeengekomen. Men zegt dat de Paus altijd voor zoenende maatregelen is; maar de raad van kardinalen is ook even als altijd, voor strenge maatregelen en wil van geene schikking hooren. Men verzekert dat de generaal Lahtte langdurige conferentiën houdt met den nuntius te Parijs, met het doel om de vriendschappelijke medeling van Frankrijk te doen aannemen.

— Het Journal de Rome van den 18den bevat geen staatkundig nieuws van eenig belang; het

de reglementen die zijn aangenomen voor de tentoonstelling van nijverheid te Londen.

Volgens eenen particulieren brief van den 20sten, zoude het schijnen dat het consistorie, hetwelk tegen den 23sten september bepaald was, eerst den 30sten plaats zal hebben, aangezien het hof van Rome nog niet alle stukken heeft ontvangen, die noodig zijn tot de benoeming van onderscheidene vreemde kardinalen. Ook zouden er in hetzelfde consistorie een groot aantal bisschoppen benoemd worden. Na die plegtige handeling, verwacht men steeds eene verandering in het ministerie.

De nieuwe wet op de gemeenteraden zoude terzelfder tijd worden afgekondigd.

Het *Journal des Débats* bevestigt in de volgende bewoordingen een bericht, door de *Indépendance Belge* medegedeeld, doch door laatstgenoemd blad ook weder tegengesproken op gezag van eenige Italiaansche bladen, waaruit het ontleend was:

„Wij hebben medegedeeld, dat er te Villanovella, in de diocesis Asti, eene bijeenkomst van Piëmontese bisschoppen heeft plaats gehad, om te beraadslagen over eene memorie aan den H. Stoel op te laden, met het doel om eene verzoening tot stand te brengen.

Heden vernemen wij, dat die memorie werkelijk opgesteld en door tien bisschoppen onderteekend is. De ernstige bezwaren, die voor de belangen der kerk, en de voortvloeiende uit de verlenging der moeijelijkheden, ontstaan tusschen het Sardijnische gouvernement en den H. Stoel, worden daarin uiteengezet en men geeft den wensch te kennen, dat de quaestie, waardoor zij verdeeld worden, spoedig, op eene voldoende wijze moge worden opgelost. De godsdienstvrienden verwachten veel van den indruk, dien deze geheel vrijwillige uitdrukking van den wensch der bisschoppen en hunne dringende smeekingen, op het hart van den H. vader noodwendig moeten uitoefenen. Wij wenschen met hen, ten beste der godsdienst en der algemeenen vrede, dat de Paus gunstig zal antwoorden op het verlangen tot verzoening, door de Sardijnische regering aan den dag gelegd, welke stappen daarenboven, tot nu toe slechts van die goedheid hebben getuigd.”

Binnenlandsche Berigten.

Amsterdam, 29 sept. Uit Assen zijn naar Hanoer verflrokken de heeren *Bruining*, ingenieur, en *Mazel*, ingenieur-assipant. Deze reis, zegt men, staat in verband met het voornemen, om de Eems met de nieuw te graven kanalen, in die provincie, te verbinden. (Hand.)

Gravenhage, 29 sept. De heer dr. *W. R. baron van Hoëvell* te Leeuwarden en te Almelo tot lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal verkozen, heeft voor laatstgenoemd district goppteerd, zoodat te Leeuwarden eene nieuwe keuze zal plaats grijpen.

Gouda, 28 sept. In de naburige stad Oudewater, is onlangs eene Brandwaarborg-Maatschappij voor roerende goederen tot stand gekomen, waarin uitsluitend landbouwers en veehouders kunnen deelnemen. Wij kunnen deze inrigting als geheel eenig in hare soort en in eene lang gevoelde behoefte voorzienende, niet dan lofspreken, en met genoegen vernemen wij dan ook, dat aan dezelve reeds groote bijval en de goedkeuring van vele landbouwers en notabele eigenaars in den lande is ten deel gevallen, zoodat de ijverige directie gegronde hoop mag koesteren, hare pogingen met goed gevolg bekroond te zien, en de landbouwende klasse zich al moge verheugen in het aanwezig eener langverwenschte maatschappij, ter verzekering van de voorwerpen, die vaak hunne gansche bezitting uitmaken. (Goudsch Kronykske.)

Wekker en Nieuwediep, 28 sept. Dezer dagen is in dezen gemeente eene misdaad gepleegd, welke de beschaafde volkeren onder de zeldzaamheden kan worden gerekend, en wellicht daarom de algemeene aandacht nog al tot zich tot zich heeft getrokken. Een der ingezetenen namelijk, wiens echtgenoot reeds voor omtrent drie jaren, ter zake van huisselijke onverschuldigheid, de wijk naar Londen heeft genomen, en thans daar weder woon gevestigd is, verzuimt dingsdag jl., den 24sten dezer, zijn 12jarig kind, en, nadat alle door hem zelve aangewende pogingen om haar terug te vinden, vruchteloos zijn afgelopen, verzoekt hij zich bij de politie, om te zijnde met haren bijstand zijne onderzoekingen te doen. Het gelukt deze eenige aanwijzingen te bekomen, welke het vermoeden doen ontstaan, dat de bedoelde meisje, in jongens-kleeddrèn vermomd, verzegeld van een bejaard en hier ter plaats niet thuis behoorend persoon, in een rijtuig van hier verflrokken en waarschijnlijk den weg naar Alkmaar gevolgen is. IJlings spoeden zich daarop de vader van de dier zake tot zijne beschikking gestelde politie, in het midden van den nacht, met een rijtuig naar laatstgenoemde plaats, van waar het meisje en haar vervoerder echter reeds in den vroege ochtend van woensdag de reis naar Haarlem hebben voortgezet. Derwaarts met allen spoed verflolgen, worden zij in eene herberg, in de nabijheid van Castricum, aangetroffen, en is de vervoerder, die in hechtenis genomen en aan den officier van justitie overgegeven, terwijl het meisje door haren vader herwaarts is medegenomen.

Hetgeen door het kind, ten aanzien harer ontvlugging, wordt verhaald, blijkt het, dat zekere hier

ter plaats wonende vrouw, welke zij nu en dan bezoekt, de gedachte aan hare voortvlugtige moeder steeds bij haar levendig hield, en bij haar den lust poogde op te wekken, om zich naar deze, welke zich te Londen ophoudt, te begeven; vooral, nadat die vrouw zelve, voor omtrent 8 weken, een kortstondig bezoek in die stad afgelegd had. De voorspiegeling van de genoegens, welke haar aldaar wachten, schijnen het meisje bewogen te hebben tot de vermomming en ontvoering. — Deze vrouw is in den nacht van woensdag insgelijks in verzeerde bewaring genomen. De persoon, welke de ontvoering volbragt heeft, was daartoe door de moeder uit Londen afgezonden. — De juiste en krachtige maatregelen der politie in deze zaak, verdienen allen lof, vermits het daaraan alleen is toe te schrijven, dat deze beide personen, welke zich aan deze met criminele straffen bedreigde ontvoering eener minderjarige hebben schuldig gemaakt, zich in hechtenis bevinden en hunne welverdiende straf niet zullen ontgaan.

(W. v. d. H. e. h. N.)

Arnhem, 29 sept. In de vergadering der Staten van Utrecht op 27 September zijn gekozen tot leden der Eerste Kamer: jhr. mr. *J. C. Martens van Sevenhoven* en mr. *J. W. H. Bosch*.

— De Prov. Staten van Friesland hebben benoemd tot leden der Eerste Kamer, de heeren: *Jhr. G. A. G. van Swinderen*, jhr. mr. *F. J. J. van Eysinga* en jhr. *J. A. Lycklama à Nijeholt*.

Arnhem, 30 sept. Bij besluit van den 27sten september, heeft de minister van Binnenlandsche Zaken bepaald, dat de herstemming in het hoofd-kiesdistrict Arnhem zal plaats vinden op den 8sten oktober e. k.

— De uitslag der verkiezing van een lid der Provinciale Staten te Harderwijk, is dat er herstemd zal moeten worden tusschen den heer *J. J. L. van der Bruggen*, te Nijmegen en *G. Vermeer Jr.* te Eiburg.

Het getal geldige briefjes was 682. Daarvan verkregen de heeren *van der Bruggen* 230 stemmen, *Vermeer* 167, *J. D. C. C. W. de Mol* 97, mr. *D. van Meurs* 63, mr. *C. L. Vitringa* en *D. L. van Duyl*, ieder 25 stemmen. De overige stemmen waren in minder getal over 27 personen, verdeeld.

— Te Middelburg zijn tot leden der Eerste Kamer benoemd, de heeren: mr. *W. C. M. de Jonge van Elmeest*, te Middelburg, en mr. *C. van der Lek de Clercq*, notaris te Zierikzee.

PROVINCIALE STATEN VAN GELDERLAND.

Zitting van zaterdag, 28 september.

De beraadslagingen over de begrooling der kosten van het provinciaal bestuur, voor zooveel het rijksbestuur is, over het jaar 1851 worden geopend.

De heer *Roosegaarde* verdedigt het gevoelen van de minderheid der commissie, hetwelk daar heen strekt om de jaarwedden der leden van Gedeputeerde Staten met f 1800 en de reiskosten van den griffier en ambtenaren van de provinciale griffie met f 260 te verminderen. Wat het eerste betreft, zoo merkt hij aan dat de Gedeputeerde Staten geene bezoldiging genieten en dat hetgeen zij trekken slechts strekt om hen schadeloos te stellen voor tijdverlies.

Wat de reiskosten aangaat, zoo zijn die van Gedeputeerde Staten van f 600 tot f 1000 en die van den griffier en ambtenaren van f 360 tot f 760 gebragt. Hierin wordt dus de noodige evenredigheid gemist.

De heer baron *Brantsen* verdedigt het gevoelen der meerderheid. Hetgeen de Staten bij de begrooling bepalen is slechts eene voordragt, welke door den Koning en de Staten-Generaal bekrachtigd moet worden. De jaarwedden van Gedeputeerde Staten zijn niet te hoog. Zij behoeven niet in de provinciale hoofdplaats, waar zij vergaderen, te wonen, zoo als vroeger verondersteld werd. Veel zal aan onderscheidene leden het bijwonen der vergaderingen kosten. Daarbij komt dat zij en door de provinciale wet en door het opheffen der districts-commissarissen, met veel meer werkzaamheden dan vroeger belast zullen worden.

De gelden voor reiskosten van den griffier en de griffie-ambtenaren in 1849 toegestaan, waren toen reeds niet voldoende en overschreden met ongeveer f 140 de bepaalde som. Om opnemingen of onderzoek te doen zullen zij meerder dan voorheen moeten reizen, daarom is het bedrag zooveel hooger geraamd.

De heer *Thooft* verdedigt mede het gevoelen der meerderheid. Hij is een bekend voorstander van bezuiniging in de administratie, doch zij mag nimmer leiden om eenen geregelden gang van het bestuur te belemmeren; die gang vordert, nu de districts commissarissen op zullen houden werkzaam te zijn, vele inspectiën en opnemingen door Gedeputeerde Staten en den griffier. Geschieden zij niet dan zal veel goeds weder vervallen.

De jaarwedden en reiskosten komen hem dus in geen deele te hoog voor.

De heer *Roosegaarde* zet zijn gevoelen nog nader uiteen, wijst er op dat de betrekking van Gedeputeerde Staten eene eervolle is, en merkt op dat de wet aan de Gedeputeerde Staten geene reiskosten toekent.

De heer *Schiff* bestrijdt dat gevoelen. Wanneer de jaarwedde der leden van Gedeputeerde Staten slechts eene vergoeding voor tijdverlies is, dan dient

dat verlies berekend te worden, en aangetoond waarom dat nu, daar de werkzaamheden vermeerdere zullen, voor ieder lid op een geldelijk bedrag van f 300, minder geschat behoort te worden.

In de aanmerkingen bij de begrooling hebben Gedeputeerde Staten de redenen opgegeven waarom de reiskosten hooger gesteld zijn. Zij kunnen dat onderwerp het beste beoordeelen, en daarin is de waarborg gelegen, dat die kosten niet te hoog zijn geraamd.

De heer *Roosegaarde* voert daar tegen aan, dat zoo men aanneemt dat Gedeputeerde Staten goed hebben geraamd, het oordeel van de Staten niet noodig is.

De *Voorzitter* gebruik makende van zijn regt om eene raadgevende stem uit te brengen en zijn gevoelen te uiten, voert aan dat de provinciale wet in art. 62 aan de leden der Gedeputeerde Staten eene jaarwedde als bezoldiging toekent, en zij dus meer moeten genieten dan eene schadevergoeding voor tijdverlies. Wat de reiskosten aangaat zijn de Gedeputeerde Staten, de griffier en de griffie-ambtenaren bepaaldelijk opgenomen in het laatste besluit des Konings, waarbij het tarief der reis- en verblijfskosten geregeld is.

De regering veronderstelt dus dat zij reizen zullen. Dit is ook hoog noodzakelijk om eenen geregelden gang in het bestuur te houden.

De ondervinding heeft dit bewezen, in eene andere provincie, waar geene districts-commissarissen waren.

Daarbij komt nog, dat de posten slechts geraamd zijn en wenschelijk is het bij de invoering van veranderingen niet te gering te ramen.

Het verslag der commissie wordt thans in omvraag gebragt en met 39 tegen eene stem aangenomen, zoodat de onderwerpelijke begrooling is vastgesteld, en aan den minister van Binnenlandsche Zaken opgezonden zal worden.

Het rapport der commissie over het herstel van werken in den Berkel, wordt zonder beraadslaging met algemeene stemmen aangenomen.

De commissie in welke handen de provinciale rekeningen over het jaar 1849 gesteld waren, brengt bij monde van den heer baron *Brantsen*, rapport uit.

Wordt besloten dat stuk ter inzage van de leden te leggen en nader aan de orde te stellen.

De heer *van Hasselt* brengt verslag uit namens de commissie in welke handen gesteld was de aanvrage van kerkvoogden der hervormde gemeente te Arnhem, om de provinciale banken van de groote of St. Elisabethskerk aldaar te verplaatsen en te veranderen.

De voorzitter geeft in overweging deze zaak afdeljk af te doen.

Op voorstel van den heer jhr. *van Panhuys* wordt besloten het verslag ter visie te leggen en later ter beraadslaging voor te brengen.

Gedeputeerde Staten brengen verslag uit over den brief van den heer *Boland*, betrekkelijk de aanvrage om subsidie voor eenen kunstweg van Dinxperlo naar den straatweg van Doesborgh naar Anholt.

Wordt besloten dit verslag te stellen in handen van de heeren *Keljen*, van *Pallandt* en van *Ditschuijzen* ter fine van rapport.

De vergadering wordt verdaagd tot maandag den 7den oktober, des middags te 12 ure.

Verslag van de Gedeputeerde Staten der Provincie Gelderland, overgegeven aan de Provinciale Staten van dat gewest, in hunne vergadering van den 24sten september 1850.

(Arnhem, G. J. THIEME.)

(Vervolg van no. 190.)

§ 2. **Lidmaatschap der Staten-Generaal, der Provinciale Staten en der plaatselijke besturen.**

Hierover bepalen wij ons, tot hetgeen gezegd wordt van de veranderingen in het personeel der burgemeesters ten platten lande:

Bij de veranderingen in het personeel der burgemeesters ten platten lande, moeten wij wat langer stilstaan.

Den 14den februari 1846 nam de Koning een besluit, houdende nadere bepalingen omtrent de verceniging of indeeling van gemeenten, en ten deel hebbende, die gemakkelijker te maken en te bevorderen. Ons collegie deelde in de vergadering der Provinciale Staten van den 7den juli 1846 dat besluit mede, en gaf te kennen, na afloop van een in te stellen onderzoek, in de zitting van het volgende jaar bepaalde voorstellen aan de overwegingen te zullen onderwerpen. (Notulen van 1846, bladz. 15.)

Dat onderzoek had plaats. De gemeente-besturen werden gehoord, en, op zeer enkele uitzonderingen na, openbaarden zij den wensch, de bestaande territoriale regeling te behouden. Hiervan werd in de vergadering der Staten van den 7den juli 1846 verslag gedaan. Hoezeer ook van de Koning, bij eene algeheele reorganisatie der gemeenten, een in-deeling naar de bevolking, en tusschen de vijf en zes duizend zielen, de bestaande gemeenten te worden, geoordeeld was, dat het evenwel te moeten voorstellen, om naar den minister van Binnenlandsche Zaken te kennen te geven, dat eene verandering in de toen

bestaande verdeling niet noodzakelijk of raadzaam te achten was.

Op den 15den juli volgende vereenigden de staten zich met dit voorstel. (Notulen van 1847, blz. 28 en 89.)

Na dien tijd heeft er eene gewichtige verandering in den regtstoestand der onderwerpelijke aangelegenheid plaats gevonden. Volgens art. I van het reglement op het bestuur ten platten lande in onze provincie, kunnen twee of meer dorpen bij besluit des Konings vereenigd worden, of, vereenigd zijnde, van elkander gescheiden, na de staten en de gemeentebesturen, die het aangaat, gehoord te hebben. Art. 2 der grondwet houdt in, dat de wet gemeenten vereenigen en splitsen kan.

De regeling eener nieuwe indeeling is daardoor omslagtiger geworden en schijnt evenwel onvermijdelijk. Hoe toch zal aan het gebod der grondwet, dat de gemeente-raden onmiddellijk door de ingezetenen worden verkozen, voldaan kunnen worden in die gemeenten, waar zoo weinig ingezetenen zijn, dat er geen genoegzaam getal kiezers te vinden zal zijn?

De regering vestigde ook reeds, kort na het in werking komen der grondwet, hare aandacht op dit belangrijk onderwerp en verliest het nog niet uit het oog. Als voorbereiding toch meenen wij te moeten aatmerken, dat bij de herbenoeming der burgemeesters op het platte land, welke in dit jaar geschiedde, voor die gemeenten, welke geen aanzienlijk inwonertal hebben, geene afzonderlijke burgemeesters zijn aangesteld, doch de betrekking aan dien van eene naburige gemeente opgedragen is.

(*Vervolg hierna.*)

Letternieuws.

De Rijn-Wezer-vaart, door T. J. STIELTJES en WILLEM STARING. Te Zwolle, bij TJERNK WILLINK.

Tarwijd de regering van Hanover er meer en meer hare aandacht op schijnt te vestigen om de handels-gemeenschap met Nederland te vermeerderen vooral door doelmatig aangelegde kanalen in de hand te werken, komen wel ter tijd van onze zijde de heeren STIELTJES en STARING in bovengenoemd geschrift met voorstellen op, die zoodanig gewenscht doel op de eenvoudigste en tevens ruimste en voordeligste wijze zouden verwezenlijken. — Hoe beknopt het werkje zij, levert het in een belangrijk overzicht der groote kanaalverbindingen in Europa en in eene beschouwing van de voornaamste hellingen van den grond in Noord-Duitschland en in Nederland, meer nog dan de titel belooft.

Wat het hoofdonderwerp betreft, de verbinding van den Wezer met den Rijn, dit sluit zich aan de vroegere door dezelfde schrijvers uitgegevene verhandeling over de *Scheepvaart in Salland en Twente* aan. Van Oldenburg namelijk, hetwelk door de Hunte met de Wezer verbonden is, zou een kanaal gegraven worden tot Papenburg, hetwelk van hier tot in het Eemskanaal bij Meppen zou worden voortgezet. Van den mond van dit kanaal bij Liugen zou een kanaal komen, om, na bij Nordhorn de Vocht en bij Denekamp den Dinkel gesneden te hebben, te Almelo de thans vastgestelde kanalen van die plaats naar Zwolle en Deventer te ontmoeten.

Het belang van eene kanaal-verbinding tusschen twee zoo handelrijke rivieren als de Wezer en de Rijn, valt van zelve genoegzaam in het oog, en het heeft dan ook niet aan verschillende ontwerpen ontbroken tot zoodanige vereeniging van Rijn en Ems. Die ontwerpen worden door de schrijvers medegedeeld en aan de plaatselijke gesteldheid ge'oetst, met de slotsom dat zij het voorgestelde doel niet konden doen bereiken. Dat belang zou intusschen nog aanzienlijk worden verhoogd door de omstandigheid dat er, in verband met de bestaande binnenvaarten tusschen Bremen en Warschau, eene verbinding binnen 's lands ontstaan zou van den Rijn met den Weichsel, die bij verhindering of strooming der Oostzeevaart deze zou kunnen vervangen.

Behalve over eenige verbeteringen, later bij de ontworpen vaarten aan te brengen, handelen de schrijvers nog van een vloeijings kanaal uit den Rijn bij Wezel, langs Lochem naar het Westervliet tot Almelo, waardoor, behalve het middel tot groote landontginningen, ook de geheele Overijsselsche kanalisatie met Rijnwater zou kunnen gevoeld worden.

Zelden treft men zoo veel belangrijks in zoo weinig bladzijden — 41 in klein Oct. — bijeen; welke beknoptheid mede een blijk is, hoezeer de heeren STIELTJES en STARING hun onderwerp meester zijn. Twee prachtige kaarten, eene van de landen tusschen Rijn en Elbe, de andere van die tusschen Rijn en Wezer, dienen den lezer om al het behandelde te overzien en te bevestigen.

Daar deze provincie langen tijd het tooneel en het voorwerp der werkzaamheden van den luitenant der artillerie w. STARING geweest is, zoo kan het niet anders of de benoeming van den heer STARING tot luitenant-generaal aan het departement van Binnenland-

sche zaken, baart hier algemeen genoegen, en ieder prijst het, dat het gouvernement zich in de gelegenheid stelt om zich de kundigheden en talenten van den heer STARING meer onmiddellijk ten dienste te maken.

Men kan niet nalaten daarbij den wensch te uiten, dat zijn deelgenoot in de opnemingen van dit gewest en de daarop gebouwde ontwerpen van kanalisatie en verdere waterbouwkundige studiën, de heer STIELTJES, in gelijke mate door het gouvernement opgewerkt en gewaardeerd worde, opdat ook dien kundigen man spoedig de gelegenheid moge hergeven worden om zijne kennis en ijver ten dienste van het vaderland aan te wenden. (*Overijssel.*)

Correspondentie.

De opmerkingen en wenken van den Amersfoortschen ANSELMUS toegelicht, wordt niet geplaatst. Uit hetgeen de inzender mededeelt, blijkt, gelooven wij, genoegzaam, dat het stuk beneden kritiek is, en niet verdient, dat er de aandacht van het publiek mede wordt bezig gehouden.

DRUKFOOT.

In het verslag der zitting van de Provinciale Staten van den 27sten september moet staan:

2de kolom onderaan achter 'reiskosten', van de griffier en verdere geëmployeerden.

3de kolom 29ste regel van boven in plaats van »dit zoude praedjudiciëeren'', die kan worden aangewezen.

Vergadering van de leden der vrijzinnige kiezers-vereeniging van het kiesdistrict Arnhem, op donderdag, 3 oktober 1850, 's avonds te 7 ure in het gebouw *Musis Sacrum* te Arnhem.

Arnhem, 30 september 1850.

De secretaris der vereeniging,
O. P. HENNY.

Advertentiën.

Heden beviel van eene DOCHTER **MARIA HELENA LICHTENBELT**, geliefde Echtgenoot van **ARNHEM**, 28 September 1850. **J. G. HOLLENBACH.**

VERKOOP

VAN

VAST GOED.

Men is voortnemens ten overstaan van den Notaris **PILGRIM**, op Woensdag den 9den en 23sten September 1850, 's namiddags om 4 ure, ten huize van den Kastelein **H. F. BOERBOOM**, te *Huissen*, respectievelijk bij inzet en toeslag te verkoopen:

HET LOOFEER bijzonder geschikt voor handel en andere affaire, zeer aangenaam gelegen aan de Rivier *de Rijn*, onder *Huissen* bij *Arnhem*, met een riant uitzigt over de gezegde Rivier, welke weiden en op de Stad *Arnhem* en *Veluwsche Berge*; bestaande in een ruim loeabel **VEERMANSHUIS** met **STALLING**, groote watervrije **SCHUUR** en ruime **BERGPLAATS**, omgeven van daarbij behoorend 80½ Roede best **TUIN- en BOUWLAND** en 5 Bunders 29 Roeden 20 Ellen uitmuntend **WEIDELAND**.

Informatie met franco brieven bij den Notaris **PILGRIM**, te *Huissen*, en den Heer Burgemeester **ROBBERS**, te *Pannerden*.

+++ Op Woensdag den 16den October 1850, +++ des voormiddags ten 10 ure, zullen in het + **VENDU-HUIS** te *Arnhem*, voor kontant geld worden verkocht:

KLEEDEREN, **LIJFSTOEBEHOREN**, **MILITAIRE UNIFORM-STUKKEN**, **GOUDEN**, **CILINDER- en REPETITIE HOROLOGIËN**, en ander Goud en Zilverwerk; Voorts eene uitgebreide Verzameling van Gouden, Zilveren, Bronzen en Koperen **MUNTEN**, **GEDENKPENNINGEN** en **MEDAILLES**, waaronder van Historische waarde, als: Grieksche, waarbij twee Tarentijnen, Romeinsche, Middeleeuwsche mitsgaders van lateren tijd van de meeste Europeesche staten, ook Indische. — Wijders eene partij Boeken, onder welke **VAN LOON Penningkunde**, **VAN WIJK Rz. Aardrijkskundig woordenboek**, enz.

Alles nagelaten door Wijlen den Heer **J. B. KNAACK**, in leven Kapitein Kwartiermeester.

De Muntten enz. zullen verkocht worden ten één ure.

Te zien daags te voren, van 10 tot 4 uur.

+++ Men verlangt met primo November aan +++ staande, even buiten *Arnhem*, tegen een + goed loon, eene bekwaame **DERDE MEID** of **KAMENIER**, mits niet van de Roomsche Catholieke godsdienst, goed kunnende stoppen, mazen, haaijen en met de wasch omgaan. Adres Lett. Z. bij den heer **G. J. THIEME**, Boekdrukker te *Arnhem*.

Eene buitengewone getuigenis afgelegd voor den Lord Mayor, aangaande eene opmerkenswaardige genezing door de Zalf en Pillen van HOLLOWAY.

JAMES STANLEY woonachtig te *Long-Deaton*, legde eene getuigenis af voor den Lord Mayor van *Londen* in het *Mansionhouse*, dat hij sedert twee jaren op krukken had gegaan, met 26 gaten in het eene been en 14 in het andere; dat hij in twee hospitalen was opgenomen geweest, zonder enige verbetering van zijnen lijdenden toestand te kunnen erlangen, en dat hij na het te vergeefs aandwenden van alle anderen middelen, geheel en al was hersteld geworden door de Zalf en Pillen van **HOLLOWAY**.

Door het vermeerderd debiet zijn de Prijzen thans de volgende.

Doosjes Pillen van f 0.90, f 2.10, f 3.30, f 7.75, f 15.50, f 23.50; Potjes Zalf van f 0.90, f 2.10, f 3.30, f 8.15, f 15.90, f 23.90.

Zijn op franco-aanvraag a contant te bekomen, bij den Heer **J. STRAATMAN**, Hoofddepôthouder te *s Hertogenbosch*; den Heer **F. ROMELIJN Fz.**, Depôthouder te *Arnhem*; den Heer **B. ADAMA**, Depôthouder te *Amsterdam*; alsmede *Londen*, Strand 244, **HOLLOWAY'S Etablissement**.

Burgerlijke stand.

ZUTPHEN:

Van 19 tot en met 26 sept.

Gehuwd: **J. G. C. v. Dijk**, 24 j., met **J. L. de Bas**, 18 j. — **G. W. Velders**, 30 j., met **C. M. Revelman**, 20 j. — **C. J. Nijland**, 26 j., met **J. C. Scholten**, 28 j. — **H. M. Leurin**, 25 j., met **A. C. Boon**, 28 j.

Bevallen: **E. Hanouwer**, geb. *Vredenburg*, Z. — **A. Goosens**, geb. *Harmsen*, D. — **G. J. van Eijden**, geb. *Stijger*, D. — **A. v. d. Berg**, geb. *Klein Hulze*, D. — **H. Garritsen**, geb. *Schuppers*, D. — **G. H. Louwmans**, geb. *Baeneman*, D. — **H. Blom**, geb. v. *Ooij*, Z. — **D. H. W. v. Zutphen**, geb. *Rozza*, Z.

Overleden: **C. Korenblik**, huisvr. van **D. J. Brus**, 70 j. — **J. A. Went**, 19 j. — **E. Nijhof**, wed. van **G. Wonnink**, 86 j. — **A. Scholten**, 24 j. — **B. op den Akker**, wed. van **J. Smits**, 51 j. — **A. Klein Hulze**, huisvr. van **G. H. v. d. Berg**, 36 j. — **J. E. Caspers**, 12 w. — **D. A. Geeling**, 10 d.

Marktprijzen.

ZWOLLE 27 september.

Tarwe f 7.50 à 8.75. — Rogge f 5.75 à 6.37½. — Boekweit f 5.40 à 5.90. — Garst f 4.00. — Aardappelen f 1.30 à 2.00. Boter n. p. f 0.60 à 0.67½ ton f 13.25 à 13.75.

ZUTPHEN, 26 september.

Vooral van *Tarwe* en *Rogge* was eene vrij voldoende hoeveelheid aanwezig, welke artikelen tot goed vorige prijzen gelige koopers vonden. Voor *Oude Tarwe* besteedde men van f 8.55 tot 9.00. Voor *Nieuwe* van f 7.25 tot 8.25. — Van *Rogge* was de doorgaande koers van f 5.40 tot 5.60; voor zaaijng tot f 5.80 — Vermits van *Boekweit* meerendeels de kwaliteit niet zoo goed als vorigen markttag was, moesten lagere prijzen worden ingewilligd, als van f 4.25 tot 5.25. — *Garst* en *Haver* als voren. *Aardappelen* geladen ruim 600 mud, tegen 1.50-1.80. — *Boter*: van f 11.50 tot 12.50 het ¼ Vat.

DEVENTER, 27 september.

De aanvoer van de onderscheidene *Granen* was heden zeer klein en beneden het middelmatige; intusschen bestond er voor een en ander goede kooplust, en was hiervan het gevolg dat er eenigzins verhoogde prijzen moesten worden toegestaan. Voor *Tarwe* is besteed f 7.50 à 8.50 enkele nog iets hooger. — *Rogge* meerendeels verkocht van f 5.40 tot 5.60, enkele voor zaaijen geschikte soorten tot noeg f 6.00. — *Boekweit* met levendige vraag van f 5.30 tot 5.75. — *Garst* en *Haver* niet ter markt. *Boter*: 1. soort f 13.50 à 14.00. 2. soort f 12.00-12.50. — *Aardappelen*: f 1.30 à 1.80 het mud. Ter markt 40 à 45 mud. — Per schip verzonden 1000 à 1100 mud tegen f 1.65 à 2.00 het mud.

Waterhoogte te Arnhem.

30 Sept. O El 8 Palm 5 Duim; gov. O D. gev. O D.

De prijs dier courant is f 5 in de drie maanden. Afzonderlijke nummers 10 cents. Advertentiën van één tot vijf regels f 1 per regel daarboven 20 centen, behalve 35 centen zegelregt voor elke plaatsing.

Te Arnhem, bij **G. J. THIEME**, Boekdrukker.